

SAMLENOTAT

22. februar 2010
J.nr. 3401/1001-1365
Ref. EBJ/PST/SVF/NCL/AHK

Energidelen af rådsmøde (Energi) den 12. marts 2010

- 1. Forslag til Rådets forordning om indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i Det Europæiske Fællesskab og om ophævelse af forordning (EF)736/96 (infrastrukturordningen)**
 - *Politisk enighed*
- 2. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - Investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning (SET-planen)**
 - *Vedtagelse af Rådskonklusioner*
- 3. Meddelelse fra Kommissionen vedr. "EU's 2020 strategi". COM (2009) 647/3 provisional (Consultation on the future "EU 2020" strategy)**
 - *Udveksling af synspunkter*
- 4. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden og ophævelse af direktiv 2004/67/EF**
 - *Tidlig forelæggelse*

1. Forslag til Rådets forordning om indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i Det Europæiske Fællesskab og om ophævelse af forordning (EF)736/96 (infrastrukturordningen)

KOM(2009) 361 af 16. juli 2009.

Revideret notat af samlenotat forud for rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009. Nye afsnit er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Gældende forordning vedrørende medlemslandenes indberetning til Kommissionen om investeringer i el- og gasinfrastruktur strammes op, samtidig med at den administrative byrde ved indberetningen lettes. Indberetningen udvides både med hensyn til omfang og størrelse på indberetningspligtige anlæg og omfatter al infrastruktur af interesse for energiforsynings-sikkerheden og overgangen til en kulstoffattig økonomi.

Sagen har i løbet af december 2009 og januar 2010 været forhandlet på embedsmandsniveau i energigruppen. Formandskabet udsendte den 11. januar 2010 en revideret tekst, der langt hen ad vejen reflekterer de indsigelser, som medlemslandene har fremført i relation til Kommissionens første forslag. Hovedparten af medlemslandene har stor fokus på at reducere de administrative byrder i forhold til gældende forordning om indberetning. Det er vurderingen, at de resterende uenigheder i forhold til forordningen vil være til at løse. Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (energi) den 12. marts 2010 med henblik på politisk enighed.

2. Baggrund

Med henblik på at kunne imødegå problemer med forsyningssikkerheden, reducere klimaændringerne og fastholde konkurrenceevnen, er der behov for, at Kommissionen følger situationen vedrørende investeringer i energiinfrastruktur nøje. Den gældende forordning (EF) 736/96, som forpligter medlemslandene til at indberette ny energiinfrastruktur anvendes ikke længere systematisk af Kommissionen, og passer ikke til den seneste udvikling i energisektoren.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat i henhold til art. 284 i traktat om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og art. 187 i traktat om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab. Europa Parlamentet vil blive hørt. Som led i overgangen til Lissabon-Traktaten vil hjemmelsgrundlaget for forordningen blive art. 337 i Traktat om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Forslaget ophæver gældende forordning 736/96 vedrørende indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at Kommissionen og i særdeleshed dens markedsobservatorium for energi vil blive bedre i stand til at følge EU-energisystemets udvikling, set på tværs af sektorerne og på EU-plan og opdage de potentielle problemer, som kan forsinke eller standse investeringsprojekter. At de forskellige delsektorer er indbyrdes forbundne, og at det indre marked eksisterer, betyder at EU-dimensionen bliver mere og mere relevant, hvilket berettiger den

rolle, EU-institutionerne og især Kommissionen indtager. En indsats er ifølge Kommissionen på fællesskabsplan den eneste måde, hvorpå potentielle problemer på EU-plan kan opdages. Regeringen er enig i vigtigheden af at løse problemer med forsyningssikkerheden, reducere klimaændringerne og fastholde konkurrenceevnen, samt at det derfor på europæisk niveau er nødvendigt at følge situationen vedrørende investeringer i energiinfrastruktur nøje. Regeringen finder således, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds-princippet.

5. Formål og indhold

Det overordnede formål er, at den gældende forordning strammes op, samtidig med at den administrative byrde ved indberetningen lettes. F.eks. ændres indberetningsintervallerne fra i dag årligt til fremover hvert andet år, ligesom medlemsstaterne kan undtages fra indberetningspligten, hvis Kommissionen allerede modtager tilsvarende oplysninger iht. anden EU-lovgivning.

Medlemsstaterne skal efter at have modtaget indberetninger fra selskaberne indberette oplysninger til Kommissionen om investeringsprojekter. Indberetningen udvides både med hensyn til omfang og nye tærskler og omfatter al infrastruktur af interesse for energiforsyningssikkerheden og overgangen til en kulstoffattig økonomi. For at undgå gentagelse af indberetninger tages der hensyn til eksisterende rapporterings- og overvågningsforpligtelser, forudsat at der gives tilsvarende oplysninger. Indberetningen finder sted hvert andet år, hvilket yderligere vil lette den administrative byrde og bringe pligten på linje med andre relevante bestemmelser. Data og oplysninger kan offentliggøres, medmindre de er forretningsmæssigt følsomme. På basis af de indsamlede data og andre relevante kilder skal Kommissionen regelmæssigt udarbejde analyser af EU-energisystemets fremtidige udvikling set på tværs af sektorerne, så det bliver muligt at konstatere, hvor der kan opstå mangler og problemer, og skabe større gennemsigtighed for markedsaktørerne. Denne løsningsmodel giver et afbalanceret og sammenhængende system.

Forordningen fastsætter ensartede rammer for indberetning til Kommissionen af data og oplysninger om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i sektorerne for råolie, gas, elektricitet, biobrændsler og biobrændstoffer og vedrørende kuldioxid, der produceres i disse sektorer. Hvert andet år skal medlemsstaterne eller den enhed, de beskikker til denne opgave, indsamle og indberette data og oplysninger om investeringsprojekter vedrørende produktion, transport og oplagring. For at reducere den administrative byrde mest muligt åbnes der mulighed for fleksibilitet på følgende to punkter:

- Virksomhederne har - med mindre medlemsstaterne bestemmer andet - pligt til at give medlemsstaterne eller den kompetente enhed oplysninger om deres investeringsprojekter, herunder nedlukningsprojekter.
- Medlemsstaterne undtages fra indberetningspligten, hvis de allerede giver Kommissionen tilsvarende oplysninger i henhold til EU-lovgivning, der er specifik for energisektoren. Det gælder ligeledes, hvis de organer, der er ansvarlige for planer for udbygning af gas- og elnettene, indsamler de relevante data. I så fald bliver de bedt om at indberette de relevante data til Kommissionen, om nødvendigt ledsaget af medlemsstatens bemærkninger.

Indsamlede data vil markere den overordnede tendens for investeringer i EU-energiinfrastrukturen.

Kommissionen foretager regelmæssigt en tværsektoriel analyse af udviklingen i Fællesskabets energisystems struktur og dets udsigter på grundlag af de indberettede data og oplysninger og eventuelt andre påkrævede specifikke analyser. Det vil give mulighed for at konstatere, hvor der i fremtiden kan opstå huller i efterspørgsel og udbud og hindringer for investering. Med sådanne analyser bliver Kommissionen bedre rustet til at fremme bedste praksis og øge gennemslagskraften for markedsaktørerne. For at nå frem til et fælles syn på disse spørgsmål vil resultaterne af disse analyser blive drøftet med interesserede parter og offentliggjort.

I forordningens bilag fremgår konkret, hvilke anlæg der foreslås omfattet af indberetningspligten, herunder grænseværdier for investeringsprojekter. De omfattede sektorer er: råolie, gas, elektricitet, biobrændsler og biobrændstoffer og kuldioxid.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er kommet med sin udtalelse. De væsentligste elementer heri handler om, at Europa-Parlamentet ønsker forordningens anvendelsesområde udvidet, hvilket ifølge Europa-Parlamentet også bør afspejles i en ændring af hjemmelsgrundlaget, således at art. 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde bliver gældende.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Forslaget vil ophæve gældende forordning 736/96 vedrørende indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur. Den nye forordning har efter vedtagelsen umiddelbart retsvirkning i medlemslandene.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Der er tale om indberetningskrav og procedurer som ikke direkte har konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der kan dog, såfremt der ikke findes indberetningsprocedurer efter anden EU-lovgivning, som kan erstatte hele eller dele af indberetningerne, blive tale om en forøgelse i den administrative byrde ved indberetningen.

9. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos institutioner og organisationer med relation til energisektoren. Der er modtaget 13 høringssvar.

Dansk Fjernvarme bemærker, at fjernvarmen udgør den næststørste danske energiinfrastruktur efter elnettet. Det forekommer derfor besynderligt, at EU kommissionen helt overser fjernvarmenettets betydning i energiinfrastrukturen.

Dansk Erhverv støtter forslaget ambition om bedre overvågning og sikring af energiforsyningen inden for det europæiske fællesskab. I den forbindelse er sammenhængende oplysninger om investeringsprojekter indenfor energisektoren i de enkelte medlemslande afgørende for planlægning og indfrielse af Fællesskabets politiske målsætning om et mindre CO₂-producerende energiforbrug.

Korrekt datagenerering over investeringsplaner på energiområdet vil som udgangspunkt pålægge virksomhederne yderligere administrative byrder. Dansk Erhverv finder det derfor be-

klageligt, at konsekvenserne for de virksomhedsrettede administrative byrder efter vores opfattelse ikke tilstrækkeligt klart fremgår af forslaget. Dansk Erhverv skal i den forbindelse henviser til, at det i begrundelsen for forslaget hedder, at formålet med revisionen af systemet for indberetning om energiinvesteringer tillige er at lette de administrative byrder. Modsat dette opgøres under yderligere oplysninger (s.6), at der ikke vurderes at ske en unødigt forøgelse af de administrative byrder. Dermed angives indirekte, at forslaget forventes at føre til en udvidelse af de administrative byrder for virksomhederne, trods det modsatte fremføres som forslagets formål indledningsvist.

Specifikke bemærkninger

Idet der henvises til artikel 4, stk. 1 og 2, vedrørende dataindsamling skal det naturligvis tilstræbes at indberetningerne kan ske fra allerede eksisterende kilder uden at inddrage virksomhederne i det konkrete arbejde. I det omfang der er behov for yderligere indberetninger skal de relevante brancher inddrages i udarbejdelse af indberetningspraksis for at sikre, at indberetningen bliver lettest mulig og unødige irritationer samt administrative byrder undgås.

Energinet.dk bemærker, at forordningen alene fastlægger "rammer", således at "*Medlemsstaterne vil bevare betydelig fleksibilitet med hensyn til, hvordan de vil indsamle dataene.*". Energinet.dk finder det vigtigt, at Energistyrelsen udnytter denne fleksibilitet med henblik på, at der skabes et smidigt og administrerbart system.

Vedr. art. 3, stk. 1 bemærkes det, at tidsfristen for første indberetning (31. juli 2010) kan vise sig svær at overholde, især set i lyset af indberetningsforpligtelsen udvides til at omfatte sektorer, der ikke tidligere har været omfattet af forpligtelse til indberetning.

Det bemærkes derudover, at dobbeltindberetninger skal undgås. Se hertil art. 3, stk. 2, litra (b) hvor der tages højde for at ENTSO-E og ENTSO-G skal arbejde med 10-årige systemudviklingsplaner, der udarbejdes på baggrund af nationale 10-årige investeringsplaner. ENS skal være orienterede om dette arbejde i regi af ENTISOE/-G således, at der i indberetningerne kan tages højde herfor - eventuelt sådan at formaterne tilpasses hinanden - eller således at ENTISOE/-G på vegne af medlemsstaterne kan indberette de relevante data og oplysninger til Kommissionen.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen Center for Koncernregulering (CKR) vurderer, at forslaget kan medføre administrative konsekvenser for det danske erhvervsliv. Som det fremgår af forslaget, skal virksomheden hvert andet år indberette til myndighederne på det område, hvor investeringsprojektet skal gennemføres. Der skal indberettes data og oplysninger angående produktion, transport og oplagring. CKR stiller sig positive overfor Artikel 3, Stk.1, hvori det pointeres, at indsamlings – og indberetningsbyrden ikke må være uforholdsmæssigt stor.

Kommissionen påpeger yderligere i Artikel 3, Stk. 2, at der skal gives mulighed for at undtage virksomheder fra indberetningspligten, hvis Kommissionen i forvejen modtager tilsvarende oplysninger i medfør af lovgivning. Denne fleksibilitet er yderst vigtig i forhold til at begrænse de administrative og irritations-byrder for virksomhederne, og CKR anbefaler derfor, at data i videst muligt omfang genbruges.

Det er uklart for CKR hvilke og derfor også hvor mange, virksomheder der kan blive undtaget, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at opgøre de administrative conse-

kvenser mere præcist. CKR vurderer dog ikke, at forslaget vil indebære store byrder for erhvervslivet.

Dansk Industri finder det overordnet positivt, at Europa-Kommissionen med forslaget ønsker at harmonisere gældende regler på området. Samspillet mellem medlemsstaternes energiinfrastruktur er af afgørende betydning for den europæiske forsyningssikkerhed herunder videreudviklingen af et velfungerende europæisk energimarked over landegrænserne.

Vi finder imidlertid, at forslagens grænseværdier for indberetninger af investeringsprojekter er sat for lavt og kan skabe unødigt administration. Særligt 10 MW grænsen for vindenergi på land forekommer meget lav.

Forslaget stiller krav om, at Kommissionen underrettes om de investeringsprojekter, der skal påbegyndes inden for fem år. Denne indberetningspligt kan konflikte med private virksomheders fortrolighedsklausuler i startfasen af et projekts tilblivelse. Vi vil derfor opfordre til, at der indføres en undtagelse til underretningspligten.

Forslaget har været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 21. september 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Vindmølleindustrien spurgte til sammenhængen mellem indberetningsforpligtelsen i denne forordning og andre eksisterende indberetningskrav. Man kunne evt. lade sig inspirere af CDM-systemet. Vindmølleindustrien støttede en grænseværdi på 100 MW, og mente at indberetningen burde foretages sektorvis i geografiske områder, for på den måde at få alle installationer med.

Det Økologiske Råd spurgte til, hvorfor man fra dansk side ønskede en grænseværdi på 100 MW, hvilket ifølge Det Økologiske Råd ville signalere, at alt under 100 MW var uden betydning.

Dansk Fjernvarme mente, at man var nødt til at tage infrastrukturen til fjernvarme og -køling med. Man savnede en begrundelse fra Kommissionen for, hvorfor dette ikke var tilfældet.

Landbrug og Fødevarer støttede forslaget, lagde vægt på fastlæggelsen af en grænseværdi, samt at systemet ikke måtte blive for bureaukratisk. Der burde i øvrigt ske en afklaring mht. definitionen af, hvornår der var tale om et kraftvarmeværk.

Greenpeace udtrykte bekymring for, at det med en grænseværdi på 100 MW blev signaleret, at alt under 100 MW var irrelevant. Hensynet til forsyningssikkerhed måtte veje tungere end mindskelsen af administrative byrder.

Forslaget har været drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 13. november 2009. Der fremkom ingen bemærkninger.

Forslaget har senest været drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 10. februar 2010. Der fremkom ingen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark kan generelt støtte initiativer, der sigter på at forbedre de europæiske energinet.

Kommissionens fokus på forsyningssikkerhed, klimaændringer og konkurrenceevnen er sammenfaldende med fokus i dansk energipolitik. Fra dansk side hilses det velkomment, at der lægges op til en lettelse af den administrative byrde bl.a. i kraft af, at indberetning kun skal ske hvert andet år.

For så vidt angår grænseværdien for hvilke elproduktionsanlæg, der skal være omfattet af indberetningspligten nedsættes denne væsentligt. Dermed kommer forordningen til at omfatte stort set alle projekter med nye vindmøller på land og på havet, hvilket kan betyde, at der ikke sker den ønskede begrænsning af den administrative byrde. Det er vurderingen, at det for Kommissionen alene vil være relevant at kende vindkraftkapaciteten i større afgrænsede geografiske områder. Det vurderes desuden hensigtsmæssigt med en grænseværdi på 100 MW for alle elproducerende anlæg uanset teknologi samt at der leveres akkumulerede data for alle projekter indenfor de nævnte teknologier på relevante geografisk afgrænsede områder.

Det er desuden ikke tydeligt defineret, hvad der er et kraftvarmeværk, og hvad der er et termisk kraftværk. Da stort set alle elproducerende anlæg i Danmark også leverer varme i et eller andet omfang, vil en afklaring heraf være nødvendig, såfremt grænseværdien for elproducerende anlæg ikke harmoniseres til 100 MW for alle anlæg.

I relation til gasinfrastruktur er det fra dansk side opfattelsen, at der alene er tale om transmissionsledninger.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, at Kommissionen redegør for sine overvejelser om inddragelse af fjernkøling og fjernvarmenettet, som udgør et væsentligt element i energiinfrastrukturen.

Endelig bør der fra Kommissionens side redegøres for, hvilke indberetninger efter anden EU-lovgivning der kan træde i stedet for indberetningspligten i denne forordning, da det vil have stor betydning for de administrative byrder, at der kan findes andre data.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under forhandlingerne er der blandt medlemslandene generelt enighed om, at teksten bevæger sig i den rigtige retning. Der er dog stadig tvivl om forordningen ikke giver dobbeltarbejde og unødvendige administrative byrder. Der hersker også tvivl om, hvordan indberetningerne praktisk skal foregå. Kommissionen har nu præsenteret den ønskede oversigt over, hvilke oplysninger medlemslandene skal indberette, og hvilke de har mulighed for at kommentere. Medlemslandene har sendt skriftlige kommentarer til de foreslået grænseværdier.

Der stiles mod, at der kan opnås politisk enighed til den 12. marts 2009.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog grundnotat i sagen den 28. august 2009. Sagen blev forelagt udvalget den 9. oktober 2009 med henblik på forhandlingsoplæg. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for energirådsmødet den 7. december 2009 i forlængelse af en statusrapport fra formandskabet.

2. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning (SET-planen)

KOM(2009) 519 af 7. oktober 2009

Revideret notat af samlenotat forud for rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009. Nye afsnit er markeret med streg i margenen

1. Resumé

Kommissionen har fremsendt en meddelelse om investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning. Meddelelsen er Kommissionens bud på hvordan man skal implementere den Strategiske Energiteknologi Plan (SET-planen). Kommissionen anfører i meddelelsen, at der er et behov for yderligere investeringer i energiteknologier med lav CO2 udledning for omtrænt EUR 50 mia. (DKK 370 mia.). Meddelelsen har i sig selv ikke direkte konsekvenser for statsfinanserne. Konkrete tiltag i forlængelse af meddelelsen kan dog medføre betydelige konsekvenser for statsfinanserne, ikke mindst i lyset af at Kommissionen vurderer, at de yderligere investeringer hovedsagligt skal foretages af industrien og af medlemsstaterne. Meddelelsen vurderes at have en positiv effekt på erhvervslivet. Regeringen er generelt positiv overfor meddelelsen. Meddelelsen er sat på dagsorden til rådsmødet for energi den 12. marts 2010 med henblik på at vedtage rådskonklusioner.

Med henblik på implementeringen af de europæiske industriinitiativer har formandskabet fremsendt udkast til rådskonklusioner vedr. SET-planen. De overordnede principper bygger på en åben, let og frivillig konstruktion, der ikke bidrager til øget bureaukrati udenfor det mest nødvendige for en effektiv implementering af industriinitiativerne. Regeringen forholder sig generelt positiv til det fremsendte forslag.

2. Baggrund

Den Strategiske Energiteknologiplan (SET-planen) blev vedtaget på rådsmødet for energi den 28. februar 2008 (COM/2007/0723 final). Formålet med SET-planen er at accelerere udviklingen og udbredelsen i stor skala af omkostningseffektiv energiteknologi, der bidrager til opfyldelsen af de europæiske energi- og klimamålsætninger. Planen indeholder virkemidler for planlægning, implementering, ressourceforbrug og internationalt samarbejde. Formålet er at udnytte og samle forsknings-, udviklings-, og demonstrationsressourcerne indenfor EU i store programmer for at accelerere processen. Planen bygger på et øget samarbejde mellem industri, vidensinstitutioner og medlemsstater. SET planen fokuserer primært på 7 teknologiområder af fælles interesse, der samles i store programmer, de såkaldte "European Industrial Initiatives" (EII). Direkte samarbejde mellem vidensinstitutioner foregår i den såkaldte Europæiske Energiforskningsalliance (EERA). De 7 teknologier, der fokuseres på, er vind, sol, intelligente el-netværk, bioenergi, CCS, energieffektivitet og nuklear fission. Teknologierne er primært udvalgt på grundlag af potentiel effekt, modenhed og udviklingspotentiale i forhold til de europæiske klima- og energimålsætninger og energisystemer. Formålet med meddelelsen om "Investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning" er at skabe en ramme for finansiering af SET planen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Meddelelsen er udarbejdet med henblik på, at skabe en ramme for finansieringen af SET-planen, dvs. udvikling og udbredelse af energiteknologier med lav CO₂ udledning. Kommissionen vurderer, at der i alt er behov for en yderligere samlet investering på omtrent EUR 50 mia. (ca. DKK 370 mia.). SET-planens implementering skal bidrage til opnåelsen af EU's 2020 målsætninger. SET-planens teknologikøreplaners varighed er 10 år, fra 2010-2020. Ifølge Kommissionens meddelelse er den langsigtede vision, at udledningerne af CO₂ skal mindskes med 80 % i 2050 fra 1990 års niveauer.

Kommissionen vurderer, at markedet ikke selv kan sørge for udvikling og udbredelse af nye energiteknologier, i det omfang der kræves for at opnå 2020 målsætningerne. Derfor mener Kommissionen, at det er essentielt med en politik, der driver udviklingen hurtigere fremad og deler nogle af de risici med industrien, der er forbundet med denne satsning. Visionen er, at Europa skal være førende i verden med rene og effektive lav-CO₂-teknologier, som en drivkraft for velstand, vækst og beskæftigelse. Målet skal bl.a. opnås gennem fælles strategisk planlægning og en mere effektiv gennemførelse af programmer. Det forudsætter bl.a., at aktører fra hele Europa samles og at man nedbryder de barrierer, der begrænser innovative produkter og tjenesters udbredelse.

Teknologikøreplaner.

Teknologikøreplanerne, der ligger til grund for identificeringen af det reelle finansieringsbehov, fremlægges i et bilag til meddelelsen. Køreplanerne prioriterer teknologierne efter deres respektive kortsigtede behov og mere langsigtet innovationspotentiale. Kommissionen har baseret beregningerne for omkostningsbehovet på den nuværende bedst tilgængelige information, men understreger, at disse konstant vil blive revideret.

Europæiske Industriinitiativer (EII).

De europæiske industriinitiativer (EII) skal med udgangspunkt i industrien og teknologikøreplanerne udarbejde konkrete arbejdsprogrammer, der løser nogle af de identificerede udfordringer og flaskehalse i perioden 2010-2020. Adgangen til ressourcer vil være grundlæggende i udarbejdelsen og prioriteringen i de detaljerede arbejdsprogrammer. Det forventes, at man søsætter 7 EIIs i løbet af 2010 indenfor vind, sol (solceller/PV) og koncentreret solenergi (CSP), intelligente elnet, bioenergi, CO₂-lagring (CCS), energieffektivitet (Smart Cities) og nuklear fission. Endvidere er der startet et fælles teknologiinitiativ (JTI) for brint og brændselsceller, der løber fra 2008-2013 med et budget på EUR 470 mio. i EU støtte. Dette initiativ ligger i princippet udenfor SET planens prioriterede teknologiområder og JTI'erne er finansierede gennem fællesskabets budget. Kommissionen mener dog, at det er en forudsætning for, at teknologien skal opfylde sit potentiale, at man investerer yderligere EUR 5 mia. i perioden 2013-2020. Det ligger indenfor rammerne af SET-planen, at listen med de prioriterede teknologier kan udvides.

Europæisk Energiforskningsalliance (EERA).

Den Europæiske Energiforskningsalliance (EERA) er et samarbejde mellem europæiske nationale forskningsorganisationer. Samarbejdet skal løfte niveauet på det europæiske forsknings-samarbejde gennem fælles programlægning og kollektiv strategisk planlægning. Formålet er bl.a. at videreføre idéerne fra laboratorierne til industrien. Danmark er repræsenteret ved Danmarks Tekniske Universitet/Risø.

Øvrige indsatsområder.

På Rådets og Europa-Parlamentets anmodning arbejder Kommissionen med at finde yderligere teknologier med stort potentiale, der kan bidrage til at opnå klimamålsætningerne. Kommissionen nævner vedvarende offshore-energikilder, vedvarende varme og kølingsteknologier og kernekraftsudfordringerne med bl.a. affald.

Kommissionen mener, at Europa vil sakke bagud, hvis man ikke satser på grundforskning indenfor energi. Det er derfor af stor betydning, at man allerede nu lægger grunden til næste generation af energiløsninger, der skal sikre den europæiske konkurrenceevne i den stærke globale konkurrence. Som eksempel peger Kommissionen på USA, hvor man for nylig har præsenteret en satsning på 10 "Energy Frontier Research Centres" med en investering på USD 777 mio. Kommissionen vil satse EUR 1 mia. på grundforskning over de kommende 10 år.

Internationalt samarbejde.

Internationalt samarbejde er et fokusområde for Kommissionen, der vil arbejde for et øget internationalt samarbejde. EU vil bidrage med en passende del støtte til multinationale programmer og udbygge bilaterale samarbejdsaktiviteter vedrørende lav CO₂-teknologi.

Risikodeling og samling af ressourcerne.

For at sikre fremskridt i SET-planen mener Kommissionen, at investeringerne i energiteknologier skal øges fra de nuværende EUR 3 mia. til EUR 8 mia. (DKK 60 mia.) årligt. Det indebærer en yderligere investering over de kommende 10 år på EUR 50 mia. (DKK 370 mia.). Kommissionen foreslår en risikodelingsstrategi mellem private og offentlige aktører baseret på den specifikke teknologiske risiko og aktørernes deltagelse. Det vil sige, at den offentlige støtte til konkrete projekter skal øges med risikoen for teknologien på det pågældende tidspunkt. Udover offentlig finansiel støtte mener Kommissionen, at regulering og bedre konkurrencevilkår kan udgøre et væsentligt offentligt bidrag på de områder, hvor der findes markedssvigt.

Kommissionen mener, at industrien skal tage et større ansvar for at fremskynde udviklingen af nye energiteknologier og indføre dem på markedet. Set i lyset af den nuværende finansielle krise vurderer Kommissionen, at det vil være sværere for industrien at skaffe finansiering gennem f.eks. banker til risikofyldte energiteknologiprojekter. Kommissionen opfordrer derfor de offentlige myndigheder til at være parate til at tilbyde passende incitament og være konsekvente i sine politiske udmeldinger, samt - såfremt det er nødvendigt - væsentligt at øge den offentlige støtte.

I 2007 finansieredes 70 % af den ikke-nukleare forskning af den private sektor. Kommissionen foreslår at undersøge muligheden for at dele byrden mellem den private og den offentlige sektor. EU finansierer i dag 20 % af den samlede europæiske offentlige støtte. Kommissionen mener, at man bør overveje at hæve EU-andelen af den offentlige støtte betydeligt.

Kommissionen argumenterer for, at en øget offentlig finansiering på EU-niveau vil kunne yde et større og mere effektivt bidrag på grund af dens rækkevidde og risikodeling. Kommissionen mener, at den europæiske "fælles pulje" som EU programmerne udgør kan finansiere projekter, der er for store eller har en alt for stor risiko til, at et enkelt medlemsland skal løfte det.

Mulige kilder til offentlig finansiering.

På EU-niveau findes der i dag rammeprogrammet for forskning og udvikling, Intelligent Energi – Europa, "New Entrants Reserve" under Emission Trading Scheme (ETS) med 300 mio. kvoter, og fra 2013 det nye ETS hvor 50 % af indtægterne fra auktionering af kvoter bør bruges til indsatsen mod klimaændringer, udviklingslande inkluderet. Det er dog medlemsstaterne der i sidste ende bestemmer, hvad auktioneringsprovenuet skal bruges til.

Kommissionen understreger hvor vigtigt det er med hurtig koordineret handling for at nå målene og ikke sakke bagud i forhold til konkurrerende lande.

Den samlede størrelse på EU's bidrag er afhængig af medlemsstaternes interesse i at medfinansiere initiativerne under SET-planen. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere, hvilke finansielle konsekvenser deltagelse i SET-initiativer vil have, da eventuel dansk deltagelse i projekter ikke er kendt.

Gennem en sammenhængende partnerskabsstrategi mener Kommissionen, at man skal koordinere det store udvalg af finansieringsinstrumenter, der findes.

For at øge virkningen og effektivisere gennemførelsen af SET-planen vil Kommissionen koncentrere sig om at styrke koordinering af fællesskabets programmer og initiativer, f.eks. genopretningsprogrammet og midlerne fra New Entrants Reserve. Kommissionen bevæger sig mod en samfinansiering af programmer i stedet for finansiering af enkelte projekter. Dette vil kræve velfungerende offentlige-private partnerskaber med en høj grad af fleksibilitet. På mellem- og lang sigt bør der ifølge Kommissionen skabes en stabil og forudsigelig ramme for finansieringen af lav-CO₂-teknologier.

Kommissionen arbejder sammen med den Europæiske Investeringsbank (EIB) for at målrette EIBs øgede udlåning (EUR 9,5 mia. i 2009 og EUR 10,25 mia. i 2010) til energiteknologier indenfor SET-planen. Dette vil ske gennem at bruge risikodelingsfaciliteten (RSFF), øge ressourcerne til Margueritefonden, skabe et nyt instrument til finansiering af markedsintroduktion af energieffektivitet og vedvarende energikilder på markedet og øget støtte til risikokapitalmarkedet. Endvidere vil man vurdere, hvilke finansieringsløsninger der egner sig bedst til finansiering af store demonstrationsprojekter, f.eks. gennem at blande tilskud med lånefinansiering. Yderligere foreslår Kommissionen, at der skal knyttes stærkere bånd mellem EIB og styregruppen for SET-planen.

I sin konklusion opfordrer Kommissionen Rådet og Parlamentet til at:

- Støtte teknologikøreplanerne for 2010-2020 og på grundlag af disse opfordre Kommissionen til at iværksætte de europæiske industriinitiativer (EII) i 2010
- enes om at målrette eksisterende fællesskabsprogrammer mod at yde støtte til SET-planens initiativer

- opfordre medlemsstaterne til i højere grad at støtte finansieringen af lav-CO₂-teknologi, bl.a. ved at målrette støtteinstrumenterne, og til at bidrage til gennemførelsen af SET-planens initiativer ud fra principperne om fælles programmering og variabel geometri, der indebærer at medlemsstaterne bevarer kontrollen over de midler, de selv investerer i forskning mv.
- støtte forslaget om at styrke finansielle instrumenter, som EIB-Gruppen er involveret i, f.eks. risikodelingsfaciliteten (RSFF), Margueritefonden og faciliteten for hurtigvoksende og innovative SMV'er (GIF), så instrumenterne kan bidrage til finansiering af SET-planen
- støtte Kommissionens og Den Europæiske Investeringsbanks plan om at vurdere, hvordan store demonstrations- og markedsintroduktionsprojekter bedst kan finansieres, og udvikle et særligt fælles instrument for energieffektivitet og vedvarende energi til finansiering af den første introduktion af lav-CO₂-teknologi på markedet samt støtte Kommissionens ideer til, hvordan finansieringen af lav-CO₂-teknologi kan stimuleres på mellemlang sigt, og
- vedtage at styrke igangværende og nye internationale teknologiorienterede initiativer.

Rådskonklusionerne gengiver i store træk indholdet af Kommissionens meddelelse og ovenstående konklusion.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ingen udtalelser fra Europa Parlamentet på nuværende tidspunkt.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Meddelelsen har ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har i sig selv ingen direkte konsekvenser for statsfinanserne. Meddelelsen nævner ikke, hvor meget hver medlemsstat forventes at bidrage med. Det vurderes dog, at konkrete tiltag i forlængelse af meddelelsen kan medføre betydelige konsekvenser for statsfinanserne både gennem EU-budgettet og gennem opfordringer til øgede statslige investeringer, ikke mindst i lyset af meddelelsens omtale af et betydeligt investeringsbehov. Der lægges herudover op til, at medlemsstaterne skal målrette deres nationale programmer til at understøtte SET planen gennem fælles programlægning baseret på såkaldt variabel geometri. Da deltagelsen i aktiviteter indenfor SET planen er frivillige er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere hvorvidt der vil være en eventuel effekt på statsfinanserne.

Det vurderes, at forslagene i meddelelsen vil have en positiv effekt på samfundsøkonomien gennem en øget international eksponering for danske virksomheder, der deltager i programmerne. En øget eksponering kan lede til en øget eksport af dansk energiteknologi og dermed positive effekter for beskæftigelse og spredning af dansk viden. Dette er på linje med regeringens "Erhvervs-klimastrategi".

SET planen og meddelelsen vedrører udvikling og udbredelse af energiteknologier med lav CO2 udledning og vurderes derfor at have en positiv effekt på miljøet.

Meddelelsen vurderes ikke have nogen effekt på beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Specialudvalgshøring den 13. september 2009

Det Økologiske Råd mente, at meddelelsen var fragmenteret, og at der var for meget fokus på investeringssiden. DØR mente ikke, at Kommissionen efterspurgte en ambitiøs aftale i København. DØR støttede målet om, at 50 % af indtægterne fra auktionering af kvoter skulle bruges til indsatsen mod klimaforandringer som er nævnt i meddelelsen. DØR bemærkede i øvrigt, at intelligent fjernvarme burde inddrages blandt de teknologier som blev nævnt i meddelelsen.

WWF støttede DØR's bemærkninger og tilføjede, at man ikke mente at det overordnede ambitionsniveau var godt nok set i lyset af Danmarks interesser indenfor 'grønne jobs'. WWF mente at man fra dansk side gik for tidligt på kompromis og fremførte, at der fandtes mere ambitiøse udmeldinger om investeringer i energiteknologier med lav CO2-udledning, herunder fx de seneste miljørådskonklusioner. WWF mente ikke at meddelelsens estimering svarede til den firdobling af investeringer, der var tale om andre steder. Mht. spørgsmålet om, hvordan midlerne skulle skaffes, mente WWF, at det var godt, at man tog stilling hertil fra EU's side. WWF var skeptisk overfor støtte til atomkraft og CCS og mente at fordelingen af midler mellem teknologierne var ude af proportioner.

Greenpeace bakkede op om bemærkningerne fra DØR og WWF. Greenpeace mente, at det var vigtigt, at man investerede i bæredygtige teknologier, og at regeringen derfor skulle forsøge at ændre meddelelsens overskrift, hvilket ifølge Greenpeace ville udelukke atomkraft. I stedet mente Greenpeace at man skulle fremme støtten til bølgeenergi og geotermi. Greenpeace mente i øvrigt ikke, at CCS-teknologien var bæredygtig og at CCS-teknologien ikke ville kunne bidrage til opfyldelsen af EU's 2020-målsætninger.

Vindmølleindustrien mente, at man burde ændre fordelingen af midlerne til de forskellige typer af teknologier, og mente at regeringen burde stille spørgsmålstejn ved om det var den rigtige måde at bruge skatteborgernes penge på, at 3/4 af midlerne skulle anvendes til atomkraft.

Dansk Energi støttede budskabet fra Kommissionen om 33 % privat og 33 % offentlig finansiering samt tilsluttede sig Vindmølleindustriens synspunkt om en ændring af fordelingen af midler. Mht. temaer ønskede man transport inddraget, herunder særligt elbiler.

Sagen blev drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 10. februar. Der fremkom følgende bemærkninger.

Greenpeace mente, at der ift. det langsigtede mål for CO2 reduktioner burde stå 80-95 %. Derudover mente Greenpeace, ikke at CCS og Atomkraft bør være en del af SET-Planen. Greenpeace mener, at man istedet burde tilføje teknologier som geotermi, bølgeenergi og algeenergi.

Vindmølleindustrien mente, at man burde fremrykke investeringerne, idet man mente at dette ville være godt for dansk erhvervsliv.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholdt sig positiv til Kommissionens meddelelse, der blev behandlet på rådsmødet (Energi) den 7. december 2009, idet der sættes fokus på energiteknologiudvikling der kan bidrage til at nå EU's klimamålsætninger.

Konklusionerne betoner medlemslandenes suverænitet i forhold til nationale forskningsmidler. I forlængelse heraf lægger Regeringen vægt på at få belyst, hvilket finansielt omfang deltagelsen fra medlemsstaterne vil medføre, da SET-planen ikke er et traditionelt fælles europæisk instrument, men bygger på frivillig deltagelse gennem såkaldt variabel geometri. Regeringens eventuelle deltagelse i konkrete SET-projekter vil blive overvejet nærmere i lyset af den konkrete finansieringsstruktur. Regeringen mener, at teknologier som på nuværende tidspunkt ikke er inkluderet i SET-planen, som fx geotermi og bølgeenergi, også bør kunne inkluderes, da de på samme måde kan bidrage til SET-planens mål.

Regeringen er enig i, at fordelene ved omstilling til et low carbon samfund forøges, hvis EU's indsats er del af en global transformation. Regeringen ser dog gerne en betoning af, at EU's omstilling til et low carbon samfund indebærer fordele, uanset hvad andre lande gør.

Regeringen er enig i, at governancestrukturerne skal være lette og ikke bidrage til yderligere bureaukrati for medlemsstaterne eller andre interessenter udover det nødvendige.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet har fremsendt et udkast til rådskonklusioner, som overordnet vedrører finansiering og "governance" af industriinitiativerne. Det grundlæggende er, at medlemsstaterne, der deltager i industriinitiativ aktiviteter, beholder kontrollen over deres egne midler. I relation til "governance" er skal strukturen ikke pålægge medlemsstater og industri bureaukrati, udover hvad der er nødvendigt.

Endvidere opfordrer formandskabet i udkastet til en øget koordinering mellem SET-planen og eksisterende nationale og fællesskabsprogrammer, hvilket Kommissionen også anbefaler i sin meddelelse.. Ydermere opfordres der til, at bl.a. den Europæiske Investeringsbank (EIB) udvikler finansielle instrumenter, der kan imødekomme dele af behovet for finansiering.

Generelt forholder sig de andre medlemslande positivt til rådskonklusionerne, og de indkomne ændringsforslag er i de fleste tilfælde af mindre væsentlig karakter.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009.

3. Meddelelse fra Kommissionen vedr. "EU's 2020 strategi". COM (2009) 647/3 provisional (Consultation on the future "EU 2020" strategy)

- Udveksling af synspunkter

Nyt notat

1. Resumé

EU's strategi for vækst og beskæftigelse (Lissabon-strategien) udløber i 2010. Den kommende strategi, der betegnes EU2020-strategien, ventes vedtaget på Det europæiske Råd i juni 2010. Kommissionen har gennemført en høringsproces om den kommende strategi og vil på den baggrund fremlægge et udkast til EU2020-strategien primo marts.

Ifølge Kommissionen skal EU2020-strategien udpege de områder, hvor EU og medlemslandene kan samarbejde om at fremme indsatsen for vækst og beskæftigelse. Kommissionen har udsendt et konsultationspapir forud for lancering af meddelelsen, hvor den lægger op til at EU2020-strategien i vidt omfang skal indeholde de samme fokusområder som Lissabon-strategien. I forhold til det energi- og miljømæssige lægger Kommissionen op til, at væksten skal ske på et bæredygtigt grundlag, hvilket bl.a. skal ske ved at fremme en grøn økonomi, hvor transport- og energiinfrastrukturen skal opgraderes under hensyntagen til miljøet, hvor målrettede krav til energieffektivitet i produkter og systemer skal reguleres, og hvor industripolitikken skal fremme miljøeffektiv grøn teknologi og et velfungerende "grønt indre marked".

Kommissionens meddelelse om EU2020-strategien er sat på dagsordenen til energirådsmødet den 12. marts 2010 med henblik på en præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

2. Baggrund

Lissabon-strategien – EU's strategi for vækst og beskæftigelse – udløber i 2010. Lissabon-strategien, der blev etableret i 2000, havde til formål at skabe vækst og beskæftigelse, styrke de økonomiske reformer i medlemslandene samt sikre den sociale samhørighed i EU. Den kommende strategi, der betegnes EU2020-strategien, er et af hovedtemaerne for det spanske formandskab. Det forventes, at tilrettelæggelsen af EU2020-strategien vil præge EU's dagsorden i det kommende halvår, da strategien vil udgøre et strategisk vigtigt pejlemærke i EU for at sikre fremtidig økonomisk vækst.

I 2008 opfordrede Det Europæiske Råd til, at relevante institutioner og interessenter påbegyndte overvejelserne om, hvordan Lissabon-strategien skal videreføres efter 2010. På den baggrund drøftede Rådet (miljø) den 21. oktober 2009, hvordan indsatsen for miljø og bæredygtig udvikling bedst muligt kan inddrages i en post 2010 Lissabon-strategi. Rådets konklusioner blev offentliggjort den 23. oktober 2009 (Annex 1489/09).

Efterfølgende har Kommissionen udsendt en meddelelse om konsultation om den fremtidige "EU 2020" strategi COM (2009) 647/3 Provisional (efterfølgende benævnt EU2020-strategien). Kommissionen lægger i sit konsultationspapir op til at EU2020-strategien i vidt omfang skal indeholde de samme fokusområder som Lissabon-strategien og videreføre den strategiske indsats for vækst og beskæftigelse. Formålet med konsultationsprocessen er, at bede om forslag til nye måder, hvor EU og medlemslandene kan samarbejde om at fremme indsatsen for vækst og beskæftigelse. I den foreløbige meddelelse bebuder Kommissionen, at

den vil fremlægge en endelig meddelelse om EU2020-strategien inden det Europæiske Råds kommende forårstopmøde. Denne meddelelse forventes offentliggjort den 3. marts 2010.

I marts 2009 fremsendte regeringen sit første dokument til Kommissionen med forslag til indholdet i en post 2010 Lissabon-strategi. Dokumentet skitserede fem strategiske indsats for den fremtidige EU indsats; i) uddybning af det indre marked, ii) styrkelse af viden og innovation, iii) grøn vækst, iv) en styrkelse af den eksterne dimension samt v) styrkelse af regeringsstrukturene og gennemførelse af beslutninger og politikker. I februar 2010 har regeringen på baggrund af Kommissionens foreløbige meddelelse om EU2020-strategien, fremsendt uddybende kommentarer i relation til de strategiske indsats til Kommissionen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

EU2020-strategien skal vedtages på et tidspunkt, hvor EU står over for en række globale udfordringer på grund af den aktuelle økonomiske krise, globalisering, klimaændringer, en aldrende befolkning, presset på biodiversiteten og naturressourcer m.v. I Kommissionens konsultationspapir identificeres tre hovedprioriteter for EU2020-strategien:

1. *Værdiskabelse gennem vidensbaseret vækst.* Denne prioritet fokuserer, på hvordan uddannelse, forskning og udvikling af den moderne digitale økonomi kan skabe innovation, social sammenhæng og nye muligheder.
2. *Bedre jobmuligheder og plads til alle i samfundet.* Denne prioritet handler om at give borgerne bedre rammer for at erhverve ny færdigheder, kreative evner og kapacitet til at skabe innovation, blive iværksættere og omstille sig til nye behov på et omskifteligt arbejdsmarked.
3. *Skabelse af en konkurrencedygtig, sammenkoblet og grønnere økonomi.* Denne prioritet sætter fokus på, hvordan EU skal styrke sin konkurrenceevne og øge sin produktivitet ved at sætte fokus på at reducere og effektivisere sit forbrug af ikke vedvarende energi og ressourcer. Herved kan EU på en gang stimulere væksten og skabe forbedringer for miljøet. Samtidig skal centrale infrastrukturer opgraderes inden for bl.a. transport, energi og IT-området, de administrative byrder skal reduceres, og markedets incitament til at efterspørge nye innovationer skal styrkes. Kommissionen har i den sammenhæng særlig fokus på at fremme grønnere teknologier og grøn innovation når nye industrier skabes, når eksisterende industrier moderniseres samt når infrastrukturen på energi og transportområdet opgraderes.

I forhold til det energi- og miljømæssige lægger Kommissionen op til, at væksten skal ske på et bæredygtigt grundlag, hvilket bl.a. skal ske ved at fremme en grøn økonomi, hvor transport- og energiinfrastrukturen skal opgraderes under hensyntagen til miljøet, hvor der stilles målrettede krav til energieffektivitet i produkter og systemer, og hvor industripolitikken skal fremme eco-innovation.

Stats- og regeringscheferne har haft en første drøftelse af den kommende strategi på det ekstraordinære, uformelle møde i Det europæiske Råd den 11. februar. Dernæst ventes Kommissionens strategiudkast at blive drøftet på forårstopmødet den 25.-26. marts med henblik på endelig vedtagelse af EU2020-strategien på mødet i Det europæiske Råd den 17.-18. juni.

6. Europa-parlamentets udtalelser

Kommissionen lægger i sit konsultationspapir op til, at Europa-parlamentet får mulighed for at udtale sig om EU2020-strategien forud for mødet i Det europæiske Råd den 25.-26. marts.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sigtet med EU2020-strategien er at skabe øget vækst og beskæftigelse, hvorfor det må forventes, at den kommende strategi vil få positive effekter på samfundsøkonomien. Den fremlagte meddelelse har ingen umiddelbare finansielle konsekvenser for Danmark. Det er for tidligt at sige noget om konsekvenserne for miljøet og beskyttelsesniveauet af en kommende EU2020 strategi.

9. Høring

Alle danske interessenter og institutioner har været indbudt til at fremsende kommentarer og forslag til Kommissionen senest den 15. januar 2010. Høringssvarene vil blive inddraget i den endelige meddelelse, som Kommissionen vil udsende om "EU 2020 strategien" inden Det Europæiske Råds forårstopmøde 2010. Flere danske organisationer har afgivet selvstændige høringssvar til Kommissionen.

Samlenotatet har været til skriftlig høring i Specialudvalget med frist d. 24. februar. Der er indkommet nedenstående høringssvar.

Det Økologiske Råd (DØR) og WWF Verdensnaturfonden finder den foreslåede danske position utilstrækkelig og opfordrer til, at ambitionsniveauet hæves. Den danske position synes ikke for alvor at erkende, hvor alvorligt et problem for såvel klimaet som EU's handelsbalance ift. resten af verden, importen af fossile brændsler udgør. DØR og WWF er enige at grønne teknologier skal fremmes, men 2020-strategien skal også bruges som løftestang for at få energibesparelser højere op på den politiske dagsorden. Det er helt afgørende, at klimastrategien sammentænkes med kriseløsning, og her indebærer energibesparelser såvel som vedvarende energi og udbygning af fjernvarme kolossale muligheder for jobskabelse. Samtidig opnås højere energiforsyningsikkerhed og indsatsen overfor klimaforandringer øges. DØR og WWF opfordrer til, at Danmark arbejder for at fremme af energibesparelser og VE bliver en central del af EU's strategi for jobskabelse og dermed kriseløsning, at der på EU niveau fastsættes et bindende mål for energibesparelser i 2020 på 20 % (absolut) i forhold til slutenergiforbruget i 2005, at revisionen af EU's bygningsdirektiv vedtages, at der sikres korrekt og hurtig implementering i medlemsstaterne, samt at der sikres skrappe krav til vidtgående energirenovering af eksisterende bygninger samt finansiering hertil, bl.a. gennem lempelse af reglerne for brug af strukturfondene og gennem afsættelse af midler hertil i EU's budget for 2014 til 2020, at EU's målsætning for overgang til vedvarende energi opjusteres fra 20 til 25 % i 2020, at EU påbegynder en planlægning af, hvordan EU kan reducere udslippet af drivhusgasser med 40 % i 2020 ift. 1990, samt at EU sikrer ambitiøse energi- og miljøstandarder for produkter. Her-

ved skabes et forbedret hjemmemarked, som vil kunne drive en innovation af energieffektiv teknologi.

Under "Formål og indhold fremgår det, at der skal 'stilles målrettede krav til energieffektivitet i produkter og systemer' (side 3 øverst). Landbrug & Fødevarer skal påpege, at et væsentligt element for at opnå energi- og miljømæssige resultater er brugerdriven innovation frem for krav. Alt andet lige er det dog vigtigt i relation til eventuelle nye EU krav som nævnes, at der tages højde for eksisterende lovgivning for at sikre ens vilkår mellem EU-landene samt for samhandel med tredje lande. Det er helt afgørende, at erhvervslivet inddrages i dialog om dette, hvis krav vurderes uundgåelige. Landbrug & Fødevarer er enig i, at det er afgørende, at EU som ledende aktør på klima- og miljøområdet skal sikre optimale betingelser for 'first mover' virksomheder og iværksættere med henblik på at understøtte bæredygtig vækst og beskæftigelse. Samtidig skal man dog huske på, at fødevarerhvervet er storeksporthjør, hvor også eksport til tredje lande i høj grad påvirker erhvervets konkurrenceevne. Understøttelse af en grøn økonomi er et essentielt element i EU's kommende 2020 strategi. Eksempelvis er det Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der fortsat er et meget stort vækst- og beskæftigelses potentiale i fremme af udbygningen med vedvarende energi, særligt bioenergi. EU bør arbejde endnu mere med grøn energi, herunder arbejde for større anvendelse af fornybare ressourcer – recirkulation og biomateriale – med andre ord et mere biobaseret samfund. Ikke mindst i relation til klimaforandringer og forsyningssikkerhed under regeringens holdning kan bioenergi spille en betydelig rolle. Regeringen foreslår at sætte særligt fokus på el-biler, når der tales om fremme af grøn teknologi og innovation på transportområdet. Landbrug & Fødevarer skal her understrege, at dette blot er et af virkemidlerne. Biobrændstoffer er vigtige at nævne i denne sammenhæng, da det i øjeblikket er det eneste reelle alternativ til at sænke transportsektorens udledning af drivhusgasser. Biobrændstoffer bør derfor prioriteres på lige fod med el-biler. Landbrug & Fødevarer er enige i, at et velfungerende indre marked for energi er afgørende for at sikre konkurrencedygtighed for virksomhederne. Regeringen har påpeget, at minimumsstandarder for beskatning af CO₂ skal understøtte et grønt indre marked. Landbrug & Fødevarer finder, at det er overordentlig vigtigt, at beskatning af CO₂ skal være ensartet i EU-landene, så der sikres lige EU-vilkår, men der skal samtidig tages højde for virksomhedernes eksportkonkurrenceevne i forhold til tredje lande.

Arbejdstilsynet forudsætter, at skabelse af en grønnere økonomi og reduktion og effektivisering af ikke vedvarende energi og ressourcer inkluderer et sikkert og sundt arbejdsmiljø, jf. den tredje hovedprioritet under "Formål og indhold".

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Ifølge regeringen bør EU som ledende global aktør inden for klimadagsordenen og med en befolkningsstørrelse på 500 mio. mennesker samt en solid teknologibase have optimale betingelser for som "first mover" at høste gevinsterne ved en grøn dagsorden i form af øget vækst, innovation og beskæftigelse. Regeringen støtter derfor, at fremme af en grøn økonomi skal være et væsentligt element i EU's kommende strategi for vækst og beskæftigelse.

Regeringen har overfor Kommissionen bl.a. peget på behovet for at imødekomme de udfordringer, der knytter sig til klimaforandringer og forsyningssikkerhed. Derfor bør klima- og energidagsordenen mainstreames i alle relevante EU-politikker. Regeringen har endvidere peget på, at fremme af miljø- og energieffektiv grøn teknologi og et velfungerende grønt indre marked bl.a. for energirelaterede produkter er centrale elementer i bestræbelserne for at skabe en grøn og energieffektiv økonomi i EU. Regeringen støtter også, at der sættes særlig fokus

på fremme af grønne teknologier og innovation i forhold til transportområdet. Det gælder bl.a. i forhold til el-biler, hvor udarbejdelsen af fælles europæiske standarder vil sikre, at el-bilerne på det europæiske marked kan benyttes i hele EU, og hvor der skal sikres en hensigtsmæssig integration i el-systemet. Endelig har Regeringen påpeget nødvendigheden af at sikre et vel-fungerende indre marked for energi og udvikling af energiinfrastrukturen for at sikre konkurrencedygtighed, integration af vedvarende energi, energisikkerhed og grøn vækst.

De instrumenter regeringen foreløbigt har peget på, er bl.a. fælles miljø- og energistandarder for produkter i EU, implementering af EU's energi og klimapakke, fokusering af EU's struktur og forskningsprogrammer så de understøtter klima, energi og miljøpolitikker samt implementering af Den Strategiske Energiteknologiplan (SET-planen). Regeringen har desuden peget på nødvendigheden af at internalisere omkostningerne ved forurening, hvilket kunne ske ved minimumstandarder for beskatning af CO₂, hvilket stiller gaver ensartede incitamenter for europæiske forbrugere og producenter og dermed understøtter et grønt indre marked.

Regeringen vil i forbindelse med EU2020-strategien understrege ønsket om udvikling af et "grønt indre marked". Med fælles energieffektive standarder kan EU med sine 500 mio. forbrugere påvirke den globale udvikling. Samtidig vil en fælles EU tilgang sikre lige konkurrencevilkår, hvor Danmark har en særlig styrkeposition inden for grønne energiteknologier.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt er der blandt medlemslandene stor enighed om den overordnede analyse af de globale udfordringer, EU står over for, herunder at der er behov for en efterfølger til Lissabonstrategien.

Der er også generelt stor opbakning til Kommissionens konsultationspapir. Det gælder både det helt overordnede fokus i EU2020-strategien på vækst og beskæftigelse samt de tre tematiske prioriteter (værdiskabelse gennem vidensbaseret vækst; bedre jobmuligheder og plads til alle i samfundet; samt skabelsen af en konkurrencedygtig, sammenkoblet og grønnere økonomi). Det gælder især en udbygning af det indre marked, herunder et indre marked for energi samt tilknyttede foranstaltninger i form af energi- og transportnetværk.

Mange medlemsstater fremhæver sammenhængen mellem strategiens økonomiske, sociale og miljømæssige dimension, og flere medlemsstater ønsker øget fokus på den sociale dimension. Der er endvidere generel opbakning til at skabe en bedre sammenhæng mellem EU2020-strategien og andre relevante strategier.

Den konklusion som Rådet (miljø) vedtog på sit møde den 21. oktober 2009 som input til post 2010 Lissabonstrategien, vurderes fortsat at være et godt og dækkede udgangspunkt for, at miljø og klima bliver et fokusområde i EU2020-strategien.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøde (generelle anliggender) den 22. februar 2010.

4. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsynings sikkerheden og ophævelse af direktiv 2004/67/EF

KOM(2009) 363 af 16. juli 2009

Revideret notat af samlenotat forud for rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009. Nye afsnit er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Den foreslåede forordning har til formål at forbedre de hidtil gældende rammer for opretholdelsen af naturgasforsynings sikkerheden. Der indføres en mere ensartet og koordineret tilgang til sikring af forsynings sikkerheden igennem såvel forebyggende foranstaltninger som foranstaltninger til at håndtere konkrete forsyningsafbrydelser, herunder en koordineringsmekanisme på fællesskabsniveau. Forslaget skal ses på baggrund af erfaringerne fra den russisk-ukrainske forsyningskrise i januar 2009, som påvirkede gasforsyningen til Fællesskabet via Ukraine. En ny væsentlig afbrydelse kan ikke udelukkes. Forslaget står i tæt sammenhæng med lovgivningen vedr. det indre energimarkedet. Et velfungerende konkurrencedygtigt indre marked er forudsætningen for øget forsynings sikkerhed på fællesskabsniveau. Samtidig er en fælles tilgang til opretholdelsen af naturgasforsynings sikkerheden nødvendig for at sikre, at det indre marked ikke bliver sat ud af kraft i konkrete krisesituationer.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for energirådsmødet den 31.maj 2010 med henblik på at opnå politisk enighed.

2. Baggrund

Den russisk-ukrainske gaskrise i januar 2009, som forårsagede en afbrydelse af gasforsyningerne til Fællesskabet via Ukraine, påviste behovet for en mere sammenhængende og effektiv håndtering af naturgasforsyningsafbrydelser. Som reaktion på krisen opfordrede Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet til, at revisionen af det eksisterende direktiv til opretholdelse af naturgasforsynings sikkerheden (direktiv 2004/67/EF) fremskyndes.

Det gældende direktiv synes ikke tilstrækkeligt mere, fordi det giver medlemsstater et stort spillerum til ensidigt at træffe foranstaltninger for at håndtere gasafbrydelser, som kan true det indre markeds funktionalitet. Der stilles derfor forslag om, at det gældende direktiv erstattes med den foreslåede forordning. EU-Kommissionen finder, at en forordning er et mere velegnet instrument end et direktiv, fordi en forordning har umiddelbar retsvirkning i medlemsstaterne og derfor ikke forudsætter en tidskrævende implementering i de nationale lovgivninger. Hertil kommer, at forordningen sikrer ensartede regler i alle medlemslandene.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særligt artikel 95, og skal vedtages efter proceduren i artikel 251 (om fælles beslutningstagen mellem Rådet og Parlamentet). Som led i overgangen til Lissabon-Traktaten vil hjemmelsgrundlaget for forordningen blive ændret til art. 194, stk. 2 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

4. Nærhedsprincippet

For så vidt angår forholdet til nærhedsprincippet, understreger Kommissionen under henvisning til det indre energimarked og forsyningskrisen i januar 2009 den stigende europæiske dimension af naturgasforsyningssikkerheden, som retfærdiggør en øget koordinering og Kommissionens direkte involvering. Når EU's forsyningssikkerhed trues, menes Kommissionen bedst egnet til at koordinere de fælles aktioner og at facilitere dialogen med tredjelande. Kommissionen påpeger det indre markeds centrale rolle for forsyningssikkerheden: en fælles, omfattende og effektiv tilgang til at sikre gasforsyningen er forudsætningen for, at det indre marked også kan fungere i konkrete krisesituationer.

Regeringen er enig i, at et velfungerende, konkurrence-præget indre energimarked er en forudsætning for at forbedre forsyningssikkerheden på EU-niveau og dermed også på nationalt plan. Videre er regeringen enig i, at en justering af de eksisterende fælles regler på EU-niveau, især den ensartede udformning af reglerne på tværs af medlemslandene og den øgede koordinering vil bidrage til at forbedre mulighederne for effektivt at tackle konkrete krisesituationer og at øge forsyningssikkerheden igennem præventive mekanismer. Regeringen finder således, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Den foreslåede forordning har til formål at beskytte Fællesskabets gasforsyningssikkerhed gennem en ensartet tilgang til opretholdelsen af gasforsyningssikkerhed ved at der:

- a) fastsættes fælles forsyningssikkerhedsstandarder (standarder for forsyningsinfrastrukturen og for opretholdelse af forsyningen til uafbrydelige gaskunder i tilfælde af forsyningssvigt)
- b) sker koordinering af forebyggende foranstaltninger gennem handlingsplaner
- c) sker koordineret håndtering af konkrete forsyningsafbrydelser gennem nødplaner og indførelse af en reaktionsmekanisme på fællesskabsniveau

Infrastrukturstandard indebærer, at et medlemslands resterende infrastruktur ("N-1") i tilfælde af en afbrydelse af dens største gasforsyningsinfrastruktur skal kunne være i stand til at dække den samlede gasefterspørgsel i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i den koldeste periode, der statistisk set forekommer hvert tyvende år. Standarden vil også kunne opfyldes på regionalt niveau. Desuden vil den kunne opfyldes igennem foranstaltninger på efterspørgselssiden, som kan kompensere for en afbrydelse af forpligtelser. Infrastrukturstandarder indebærer tillige, at transmissionssystemoperatørerne som udgangspunkt sørger for, at "reverse flows" er muligt på alle samkoblingspunkter ved grænserne inden for to år efter forordningens ikrafttræden.

Der fastsættes desuden ensartede relaterede *forsyningsstandarder* for visse kundegrupper. Disse omfatter som udgangspunkt alle husholdningskunder. Der skal sikres gasforsyninger til disse kunder

- i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i de koldeste perioder, der statistisk set forekommer hvert tyvende år
- i 7 dage i tilfælde af ekstrem koldt vejr, som statistisk set forekommer en gang hvert tyvende år
- i 60 dage i nødsituationer, som er nærmere defineret i forslaget.

Medlemslandene skal tillade naturgasselskaberne at opfylde kriterierne på regionalt eller på fællesskabsniveau, og det skal være muligt også at opfylde forsyningsstandarderne gennem infrastruktur uden for landets grænser.

For at sikre gennemførelse af forslaget krav, skal hvert medlemsland udpege *en kompetent myndighed*.

Denne myndighed fastsætter en forebyggende handlingsplan og en nødplan, som skal være koordineret med andre medlemslandes kompetente myndigheder og forelægges Kommissionen. Kommissionen kan kræve ændringer.

Handlingsplanen, der skal ajourføres hvert andet år, skal

- sikre opfyldelsen af ovennævnte forsyningssikkerhedsstandarder,
- vurdere de risici, der påvirker forsyningssikkerheden,
- indeholde forebyggende foranstaltninger for at imødegå de påpegede risici, og
- oplyse om relevante offentlige serviceforpligtelser.

Nødplanen, som skal tage udgangspunkt i nærmere definerede kriseniveauer (varslingsniveau, alarmering, nødsituation) skal

- definere alle relevante aktørers roller og ansvarsområder,
- definere procedurer for hvert kriseniveau,
- etablere en kriseorganisation (kriseleder/krisehold),
- fastslå konkrete foranstaltninger for at håndtere situationen (primært markedsbaserede foranstaltninger, inkl. kompensationsordninger og handelsaftaler med sigte på at stille gas til rådighed i tilfælde af en nødsituation; sekundært andre foranstaltninger såsom strategiske gaslagre, tvungen brændselsomlægning etc.), og
- beskrive samarbejds mekanismer på tværs af grænserne.

Den udpegede kompetente myndighed skal oplyse Kommissionen om, at der er iværksat et af kriseniveauerne. Kommissionen verificerer, om erklæringen af en nødsituation er berettiget og at den ikke påvirker det indre markeds funktion og urimeligt bebyrder naturgasselskaber.

Forslaget skaber desuden mulighed for en *nødmekanisme på fællesskabsniveau*. En sådan nødmekanisme skal Kommissionen kunne aktivere,

- hvis et medlemsland anmoder om det
- hvis Fællesskabet mister mere end 10 pct. af sin daglige gasimport fra tredjelande
- hvis der er mere end én kompetent myndighed, der har erklæret en nødsituation på nationalt niveau.

Kommissionen bistås af en *gaskoordinationsgruppe* bestående af repræsentanter for de kompetente myndigheder, ACER¹, ENTSO-G² og repræsentanter fra industrien og kunder.

¹ Agenturet for samarbejde mellem energitilsynsmyndigheder (ACER - Agency for Co-operation of Energy Regulators)

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Det forventes, at Europa Parlamentet afgiver sin udtalelse ved udgangen af februar 2010

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Danmark har gennemført det gældende direktiv 2004/67/EF om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden med bekendtgørelsen nr. 884 af 21. august 2006 om varetagelse af naturgasforsyningssikkerheden. Forordningen vil erstatte den gældende bekendtgørelse. Vedtages forordningen vil der være behov for ændring af lov om naturgasforsyning med henblik på at sikre overensstemmelse mellem naturgasforsyningsloven og forordningen, som har umiddelbar retsvirkning i de nationale lovgivninger.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke at have nogen statsfinansielle konsekvenser. Den forventede udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland, som vil have betydning for, hvordan Energinet.dk vil kunne opfylde forordningens N-1 standard, er der under alle omstændigheder behov for af hensyn til den danske forsyningssikkerhed – se nærmere i punkt 10. Tilbagebetaling af investeringer til udbygningen vil i givet fald ske via gastarifferne. Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

9. Høring

Forslaget har været sendt i høring med frist den 24. august 2009 hos: Advokatsamfundet, Af-fald Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, CO-industri, DAKOFA, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme Forening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Landbrug, Dansk Metal, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, Danske Havne, Danske Maritime, Danske Regioner, Elsparefonden, Energinet.dk, Fagligt Fællesforbund - 3F, Forbrugerrådet, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Energi og Udvikling, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen for Slutbrugere af Energi, Færøernes Representation i København, Greenpeace Danmark, HTS, Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, Det Økologiske Råd, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Mærsk Oil, Naturgasdistributionsselskaberne, NOAH, North Sea Operators Committee – Denmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Organisationen for Vedvarende Energi, RE-NO-SAM, Sammenslutningen af Danske Elforbrugere (SDE), Statens Byggeforskningsinstitut, Verdensnaturfonden – WWF, Vindmølleindustrien, Arbejdstilsynet, By- og Landskabsstyrelsen, EOGS's Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering (CKR), Energitilsynet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Finansministeriet, Forbrugerstyrelsen, Forsvarsministeriet, Grønlands Hjemmestyre, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Risø (Systemanalyseafd.), Skatteministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Statsministeriet, Søfartsstyrelsen, Transportministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

² De europæiske gastransmissionssystemoperatørers samarbejdsorganisation (ENTSO-G – The European Network of Transmission System Operators – Gas)

Der er modtaget i alt 16 høringsvar, hvoraf følgende har haft kommentarer:

Energinet.dk – som i dag har ansvaret for varetagelsen af forsyningssikkerheden – er overordnet set positivt indstillet over for forordningen. Energinet.dk påpeger imidlertid, at forordningen tydeligt er påvirket af den russisk-ukrainske gaskrise i januar 2009. Afbrydelsen af forsyningerne fra Rusland påvirkede særligt en række lande med stor importafhængighed og sårbarhed. Forordningens indhold har derfor fokus på at modvirke kriser af denne type og kan medføre store omkostninger for enkelte lande, som ikke modsvarer af en forbedret forsyningssikkerhed.

Energinet.dk understreger, at forordningen kun vil have en begrænset reel effekt på Danmarks forsyningssikkerhed, fordi forsyningssituationen i Danmark afviger markant fra forsyningssituationen i de central- og østeuropæiske lande.

Energinet.dk rejser tre forhold i forordningen, som selskabet finder problematiske, og som bør rejses i de forstående drøftelser i EU:

A. Regionalt perspektiv

Forordningen indeholder bestemmelser om, at forsyningssikkerheden ikke længere er et rent nationalt anliggende, men derimod et regionalt- og fællesskabsproblem. Dette indebærer bl.a. koordinering af nødplaner med nabolandene. Energinet.dk finder, at dette er et positivt tiltag, men finder samtidig, at der er behov for at rammerne for forpligtelsen til koordinering af beredskabet og solidarisk ageren drøftes yderligere og præciseres. Endvidere opfordrer Energinet.dk til, at producenter og ejere af opstrømsrørledninger inddrages i koordinering af forsyningssikkerheden, herunder pålægges krav om udveksling af oplysninger om investeringer, produktionsdata m.v.

B. Definition af N-1

Den nuværende dimensionering af nødforsyningsberedskabet i Danmark sikrer uafbrydelige forbrugeres dækning ved udfald af den største forsyningskilde (N-1) i 60 dage i en normal vinter. Derudover sikres forsyningen i tre døgn i en særlig kold vinter, som statistisk indtræffer hvert 20 år. I forordningen foreslås en ny standard som indebærer, at medlemslandene ved udfald af største forsyningskilde skal sikre uafbrydelige forbrugeres dækning i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i den koldeste periode, der statistisk indtræffer hvert 20 år.

For Danmarks vedkommende vil der være tale om en væsentlig fordyrelse, som endvidere vil have negative virkninger på gasmarkedet, herunder gaslagermarkedet. Det usandsynlige i hændelsen (brud på søledning er en 100 års hændelse som skulle ske samtidig med en kold periode, som statistisk indtræffer hvert 20 år) betyder, at Energinet.dk ikke fuldt ud kan støtte forordningens krav til definition på N-1.

C. Indre marked i relation til forsyningssikkerhed

Forordningen skal ses i sammenhæng med den 3. liberaliseringspakke og har som målsætning at styrke såvel det indre marked som gasforsyningssikkerheden i EU. Energinet.dk er forbeholden over for forordningens gennemgående princip, om at markedsbaserede instrumenter altid gives forrang, medmindre ekstraordinære omstændigheder fører til, at den kompetente nationale myndighed – efter EU-Kommissionens godkendelse – sætter markedet ud af funktion. I dag suspenderer Energinet.dk markedet i en nødforsyningssituation, og selskabet overtager

ger forsyningen af det danske marked. Med de nuværende betingelser for nødforsyning vurderes dette at være den bedste model. Energinet.dk ønsker derfor, at spørgsmålet om markedsmechanismers forrang for centraliserede løsninger rejses i forbindelse med forhandlinger i EU, samt at der tages hensyn til den danske models specifikke omstændigheder.

Energitilsynets sekretariat bemærker, at det nye forslag stiller skrappe krav til de enkelte medlemsstater for at opretholde forsyningssikkerheden.

Forslaget indfører således nye forsyningssikkerhedsstandarder (7-dages hændelse og 60-dages hændelse) i forhold til den 3-døgns hændelse og 60-døgns hændelse, som den gældende danske bekendtgørelse (BEK 2006-08-21 nr. 884) opererer med.

Forslaget indfører også en ny standard for infrastruktur. Således kræves der også, at gas skal kunne strømme i begge retninger på alle sammenkoblingspunkter senest to år efter, at forordningen træder i kraft, undtagen hvis dette ikke vil øge forsyningssikkerheden for nogen af medlemsstaterne (artikel 6, stk. 5).

Sekretariatet bemærker, at ansvaret for den danske forsyningssikkerhed og efterlevelsen af standarder i dag ligger hos Energinet.dk, og at Energinet.dk derfor er kompetent til at kommentere på de nye forsyningssikkerhedsstandarder og fysiske krav til systemet. Energitilsynet har derfor ikke yderligere bemærkninger til de (nye) materielle krav i forslaget.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder, at udbygning af infrastrukturen er et vigtigt område. Det er lige så vigtigt, at der også fokuseres på tiltag, som kan forbedre den indenlandske forsyning ved en effektivisering i udnyttelsen og udvindingen af naturgas og udnyttelsen af andre former for gas, herunder biogas. En optimal udnyttelse af husdyrgødning og organiske restfraktioner fra husholdninger og industri vil kunne spille en betydelig rolle i forhold til forsyningssikkerheden.

DONG Storage nævner, at der er en række forhold, hvor de konkrete virkninger af forordningen på nuværende tidspunkt meget vanskeligt kan vurderes. Det gælder bl.a.:

- Hvorvidt forsyningssikkerhedsstandarder skal opfyldes på regionalt plan eller alene på nationalt plan.
- Hvorvidt forslaget ændrer på rollefordelingen omkring sikring af forsyningssikkerheden i forhold til den rollefordeling, der gælder i Danmark i dag, hvor transmissionsselskabet har en altovervejende forpligtelse. Det gælder f.eks. den fremtidige rollefordeling omkring udarbejdelse og gennemførelse af nødplaner.
- I hvilken grad standarderne indebærer en stramning af de nuværende forsyningssikkerhedsstandarder i Danmark.
- Konsekvenser af nødsituationer på fællesskabsniveau og Kommissionens udmøntning af de til Kommissionen tillagte kompetencer.

Selskabet bemærker endvidere, at forordningen ikke bør indebære uforholdsmæssigt store omkostninger for aktører i lande, der er placeret i yderkanten af det europæiske gasnet, og hvor det vil være meget dyrt at opnå yderligere forsyningssikkerhed. De udstukne forsyningssikkerhedsstandarder er en forøgelse i forhold til de gældende standarder i Danmark. Dette

kan blive omkostningsfyldt for de danske gasforbrugere. Selskabet foreslår, at de gældende standarder i Danmark omkring forsyningssikkerhed (60 dages forsyning i normal vinter og tre dage i spidssituation) fortsat kan anvendes.

Endelig kan selskabet støtte anvendelsen af lagre på tværs af landegrænser på lige vilkår og anbefaler, at det overvejes, hvorvidt der kan skabes en mere markedsbaseret rollefordeling end tilfældet er i dag ved at kommercielle aktører og slutbrugere får mere ansvar.

Dansk Industri finder det vigtigt, at der støttes op om den fortsatte udvikling af et velfungerende gasmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Forsyningssikkerhed er en forudsætning for vækst i industrien, ligesom markedet ikke kan være velfungerende, hvis markedskræfterne løbende sættes ud af kraft. Derfor findes det positivt, at Kommissionen med forslaget ønsker at sikre, at markedet opretholdes længst muligt, og at EU-medlemslandene agerer samlet i en krise.

Brancheforeningen for biogas finder det er hensigtsmæssigt at fastlægge foranstaltninger til sikring af den fremtidige forsyningssikkerhed på gasområdet i en forordning i lyset af de meget store samfundsøkonomiske konsekvenser, der er på spil. Det er således særdeles vigtigt, at der på fællesskabsniveau tages skridt til at forbedre forsyningssikkerheden, hvilket er helt afgørende i forhold til den europæiske konkurrenceevne.

Udbygning af infrastrukturen er naturligvis et vigtigt område til sikring af en sammenhængende forsyning og dermed forbedret forsyningssikkerhed. Det er ligeså vigtigt at fremme tiltag, som kan forbedre den indenlandske forsyning.

Her er det imidlertid afgørende at være opmærksom på, at det ikke kun bør være gennem effektivisering i udnyttelsen og udvindingen af naturgas. Det er således mindst lige så vigtigt at fokusere på muligheden for udnyttelse af andre former for gas, herunder biogas.

Rammenotatet har været sendt i høring i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg med frist den 19. oktober 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Danske Havne

Det kan tilføjes, at udover biogas kan flydende naturgas (LNG), som transporteres i tankskibe, være med til at øge forsyningssikkerheden. Da LNG som forsyningsform og teknologi er i hastig vækst og ret udbredt i andre lande, må regeringen have en holdning til området.

Dansk Fjernvarme

Enig i, at N-1 definitionen måske ikke i enhver henseende dækker behov eller er nødvendig. En fleksibel definition efter geografi og risikovurdering forekommer mere hensigtsmæssig. Muligheden for at vende flow er væsentlig for forsyningssikkerheden. Denne mulighed bør også inddrages for offshore-forbindelser, idet det for forsyningssikkerheden for landene omkring Nordsøen ikke blot er hensigtsmæssigt, at de danske felter kan levere til Holland, men også at kunne modtage gas fra de øvrige felter i Nordsøen. Med hensyn til forsyningssikkerhed via afbrydelighed bør der etableres ensartede regler i fællesskabet, så afbrydelighed kan leveres over grænser. Hvis der via afbrydelighed og reverse flow kan skabes tilstrækkelig forsyningssikkerhed, vil dette alt andet lige være at foretrække frem for yderligere investering i forsyningsledninger.

Dansk Industri (DI)

DI finder det vigtigt at støtte den fortsatte udvikling af et velfungerende gasmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Forsyningssikkerhed må imidlertid ikke blive et påskud for at overvælde udgifter på energiforbrugerne. DI er enige i, at etableringen af den nødvendige og tilstrækkelige gasinfrastruktur i og mellem medlemsstaterne er en forudsætning for at kunne takle afbrydelser af gasforsyningen. Men det er også vigtigt, at forsyningssikkerhed skabes på den mest omkostningseffektive måde. Omkostningerne skal være markedsmæssige forsvarelige. Den enkelte medlemsstat har et betydeligt nationalt ansvar for at liberalisere sin energisektor og diversificere sin energisammensætning og leverandørafhængighed.

Forbrugerrådet

Forbrugerrådet finder, at det i forbindelse med forhandlingen af forordningen bør være et dansk standpunkt, at der skal sigtes efter, at der ikke sker en fordyrelse for de enkelte husholdninger som følge af forordningen. Hvis der bliver tale om prisstigninger for husholdningerne, bør dette ske på en gennemsigtig måde, hvor de fordyrende elementer fremgår klart for forbrugeren.

Forslaget har været drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 13. november 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Dansk Industri spurgte til, om der ville blive taget højde for større virksomheder, som ikke har mulighed for at skifte brændsler.

DØR fandt, at man ikke burde udbygge gasforsyningen i Danmark pga. gaskrisen mellem Ukraine og Rusland. Behovet for udfasning af gas burde indgå i regeringens holdning. DØR bemærkede endvidere, at det ville styrke det danske argument om ikke at udbygge med mange gaslagre i Danmark, hvis strategien på sigt var at udfase gassen.

Sagen blev drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 10. februar. Der fremkom følgende bemærkninger.

Greenpeace spurgte til, hvilket realistisk kompromis regeringen forventede ville komme på plads mellem medlemslandene og Kommissionen fsva. spørgsmålet om definitionen af beskyttede kunder.

Dansk Industri lagde vægt på, at forsyningssikkerhed skal skabes til den rette pris. Det er nødvendigt at erkende, at Danmark ikke har mulighed for at agere solo ift. forsyningssikkerhedsspørgsmål, men at Danmark er bundet op på forpligtelser ift. de øvrige EU-medlemslande. Danmark deltager aktivt i det indre marked, og det er i den sammenhæng vigtigt at have for øje, at medlemslandene har forskellige grader af forsyningssikkerhed som følge af forskellige udviklingstrin og mere eller mindre tilstrækkelig udbygning af forsyningssikkerheden. Danmark bør ikke satse på at være selvforsynende på alle områder inden for VE, og der bør ske en afvejning heraf ift. evt. brud på forsyningssikkerheden. Omkostningerne skal indtænkes.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regerings generelle holdning er at fremme en stærk klima- og energipolitik i EU, herunder forsyningssikkerhed som en af søjlerne under den 2. Strategiske Energirededgørelse. Den danske regering er derfor overordnet positivt indstillet overfor forslaget fra Kommissionen. En ensartet udformning af reglerne på tværs af medlemslandene og den øgede koordinering vil bidrage til at forbedre mulighederne for effektivt at tackle konkrete krisesituationer og øge forsyningssikkerheden igennem præventive mekanismer.

Regeringen kan støtte Kommissionens forslag om at gennemføre revisionen af det eksisterende direktiv om gasforsyningssikkerhed i form af en EU-forordning, fordi det er vigtigt, at der hurtigst muligt foretages en forbedring af Fællesskabets gasforsyningssikkerhed med henblik på bedre at kunne håndtere en gaskrise i lighed med den, som Europa oplevede i januar 2009.

Om de enkelte dele i forslaget finder regeringen, at der er behov for at belyse de økonomiske konsekvenser af forslaget nærmere og tage dem i betragtning i vurdering af forordningens foranstaltninger.

Forordningens forslag til definition af den såkaldte N-1 hændelse kan medføre unødige meromkostninger for landets gasforbrugere. For lande med en vis forsyningsdiversitet og med høj importafhængighed kan definitionen af N-1 forekomme fornuftig, men på kort og mellem-langt sigt, er dette ikke tilfældet for Danmark, fordi produktionen fra den danske del af Nordsøen også i de kommende år vil være den største forsyningskilde for Danmark. Sandsynligheden for et totalt stop for importen fra Tyra-feltet i en 60 dages periode er så lille, at det vil medføre uforholdsmæssigt store omkostninger at sikre sig mod hændelsen. Danmark kan med den eksisterende gasinfrastruktur ikke opfylde forordningens N-1 standard, hvorfor Danmark har taget substantielt forbehold i forbindelse med de første forhandlinger med henvisning til, at forordningens tekst bør vedrøre afbrydelse af rørledninger og ikke bortfald af national produktion.

Den danske naturgasproduktion toppe i disse år, hvorfor Danmark inden for en kortere årrække får behov for adgang til nye gasressourcer. Energinet.dk har anmodet om klima- og energiministerens godkendelse af udbygning af infrastrukturen mod Tyskland med henblik på, at der fra 1. oktober 2013 fysisk kan importeres gas fra Tyskland, som erstatning for det forventede fald i leverancerne. Det skal understreges, at der uanset kravene i gasforordningen under alle omstændigheder er behov for udbygning af transmissionsnettet af hensyn til forsyningssikkerheden.

Herudover lægges der i forordningen op til en forholdsvis snæver definition af beskyttede forbrugere, dvs. forbrugere der skal kunne forsynes i tilfælde af en afbrydelse af gasforsyningen. I forordningen lægges der op til, at det kun er husholdninger, mindre industrivirksomheder, hospitaler m.v., som er beskyttede kunder mens industrien og elværker skal skifte til andet brændsel. Udbredelsen af gasbaseret decentral kraftvarme er meget udbredt i Danmark, og mange af disse værker har ikke mulighed for at skifte til andet brændsel. Derfor har Danmark taget forbehold for en definition, som ikke tillader at decentrale kraftvarmeværker og fjernvarmeværker kan være beskyttede kunder.

Herudover vil det være ønskeligt med en tydeliggørelse af forordningens tekst om rammerne for forpligtelsen til at koordinere beredskabet på regionalt og fællesskabsplan, herunder solidariske aktioner med henblik på at få præciseret forpligtelsen til koordinering af beredskabet.

Med hensyn til den danske forsyningssikkerhedsmodel kan konsekvensen af forordningen være, at det bliver nødvendigt, at den danske model, som er baseret på en centraliseret planlægning, tages op til overvejelse i forhold til en mere markedsbaseret model.

Det bemærkes, at regeringen er enig i, at en øget anvendelse af vedvarende energi, herunder biogas vil bidrage til at forbedre landets energiforsyningssikkerhed. En øget anvendelse af biogas vil imidlertid kun kunne bidrage til at afbøde virkningerne af forordningen.

Det bemærkes, at Energistyrelsen, Energinet.dk og EU-repræsentationen har haft et bilateralt møde med Europa-Kommissionen med henblik på at forklare Danmarks forbehold over for N-1 infrastrukturstandarden og den snævre definition af beskyttede kunder.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været til en første gennemgang i Rådets arbejdsgruppe for energi. Formandskabet har den 14. januar fremlagt et revideret forslag, som er under diskussion i Rådets arbejdsgruppe for energi.

Alle lande har overordnet set tilkendegivet en positiv holdning til forslaget. Der synes således at være enighed om, at der i lyset af gaskrisen i januar 2009 er behov for en ændring af det eksisterende direktiv om gasforsyningssikkerhed.

For så vidt angår N-1 infrastrukturstandarden, er der i formandskabets reviderede tekst taget højde for det danske problem ved ændring af formularen om, hvorledes beregningen af N-1 infrastrukturstandarden skal ske. Hertil kommer, at klima- og energiministeren har godkendt Energinet.dk's ansøgning om udbygning af gasinfrastrukturen med en kompressorstation mod Tyskland, hvorved Danmark vil kunne importere gas fra Tyskland. Med den reviderede tekst og udbygningen mod Tyskland har Danmark ikke problemer med at opfylde N-1 infrastrukturstandarden.

Danmark har ved forhandlingerne rejst forbehold over for en snæver definition af "beskyttede kunder", fordi andelen af beskyttede kunder i Danmark er meget høj. Når andelen er så høj i Danmark hænger det bl.a. sammen med den store andel af naturgasbaserede decentrale kraftvarmeværker. Det fremgår af den reviderede tekst, at beskyttede kunder må omfatte husholdninger, mindre industrier og væsentlige sociale funktioner, og at andelen af beskyttede kunder kun må udgøre en bestemt procentdel af det samlede gasforbrug, hvorom der endnu forhandles. I Danmark udgør andelen af beskyttede kunder ca. 80 %, hvoraf en betydelig del er decentrale kraftvarmeværker..

Andre lande har ikke et tilsvarende problem, hvorfor Danmark står relativt isoleret med ønsket om at fastholde muligheden for at fjernvarme og decentrale kraftvarmeværker kan være beskyttede kunder og fastholdelse af en samlet høj andel af beskyttede kunder i forhold til gasforbruget. Det er derfor vurderingen, at Danmark næppe vil kunne opnå forståelse for ønsket om at fastholde sin høje andel af beskyttede kunder.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009.